

Sygn. akt VI ACz 869/09

ODPIS

POSTANOWIENIE

Dnia 5 czerwca 2009 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny

W następującym składzie:

Przewodniczący – SSA Ksenia Sobolewska – Filcek (spr)

SSA Ryszard Sarnowicz

SSA Agata Zając

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 5 czerwca 2009 r.
sprawy z wniosku Krystiana Legierskiego
z udziałem Marii Mięsikowskiej - Szreder
w trybie art. 74 ustawy z dnia 23 stycznia 2004r. – Ordynacja wyborcza do
Parlamentu Europejskiego
na skutek zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Okręgowego
Warszawa – Praga w Warszawie z dnia 3 czerwca 2009r. sygn. akt III Ns 47/09

postanawia:

oddalić zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 3 czerwca 2009r. Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie oddalił wniosek Krystiana Legierskiego z dnia 2 czerwca 2009r. złożony w trybie ustawy z dnia 23 stycznia 2004r. Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego (Dz.U.04.25.219 ze zmianami) o:

1. zakazanie uczestniczce – Marii Mięsikowskiej – Szreder, kandydatce na posłankę do Parlamentu Europejskiego z ramienia Prawicy Rzeczypospolitej, rozpowszechniania nieprawdziwych informacji polegających na twierdzeniu, że homoseksualizm jest chorobą przekazywaną genetycznie,
2. nakazanie uczestniczce sprostowania powyższej informacji poprzez opublikowanie na portalu WWW.kartuzy.info następującego tekstu sprostowania: „nieprawdziwe jest twierdzenie, że homoseksualizm jest chorobą przekazywaną genetycznie”,
3. nakazanie uczestniczce przeproszenia wnioskodawcy poprzez opublikowanie na portalu WWW.kartuzy.info następującego tekstu przeprosin: „przepraszam za rozpowszechnianie nieprawdziwych informacji będących źródłem i uzasadnieniem dla społecznych uprzedzeń wobec osób homoseksualnych w tym Wnioskodawcy. Uprzedzenia takie wpływają negatywnie na zdrowie psychiczne osób homoseksualnych; poprzez uzewnętrznienie tego uprzedzenia, przyczyniając się do trwałego poczucia naznaczenia i głębokiego samokrytycyzmu u osób zorientowanych homoseksualnie.”

Sąd Okręgowy zasądził także od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki postępowania - Marii Mięsikowskiej – Szreder koszty zastępstwa procesowego w niniejszym postępowaniu. Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych:

W dniu 26 maja 2009r., w Urzędzie Gminy Kartuzy, w trakcie spotkania kandydatów do Europarlamentu, startujących z ramienia Prawicy Rzeczypospolitej, z mieszkańcami powiatu, odpowiadając na pytanie z sali, jak kandydaci mają zamiar zająć się problemem homoseksualizmu w UE, jedna z kandydatów - Maria Mięsikowska – Szreder odpowiedziała, że homoseksualizm jest chorobą przekazywaną genetycznie i należy ją leczyć. Wnioskodawca, będący kandydatem do Europarlamentu z ramienia partii Zieloni 2004, nie brał udziału w tym spotkaniu.

W uzasadnieniu swojego wniosku Krystian Legierski wskazał, że stwierdzenie „homoseksualizm jest chorobą przekazywaną genetycznie” jest nieprawdziwą informacją co do faktów, a nie wypowiedzią oceniającą lub komentującą fakty, przez co nie można uznać jej za opinię na temat faktów. Wnioskodawca podał również, że w roku 1973 Amerykańskie Towarzystwo Psychiatryczne wykreśliło homoseksualizm z listy schorzeń psychiatrycznych, a w roku 1991 Światowa Organizacja Zdrowia wykreśliła homoseksualizm z listy jednostek chorobowych oraz przytoczył oświadczenie Amerykańskiego Towarzystwa Psychologicznego, że „homoseksualizm nie jest chorobą, zaburzeniem psychicznym, czy problemem emocjonalnym”. Według wnioskodawcy wypowiedź uczestniczki, choć nie jest skierowana wprost do niego, podaje nieprawdziwe informacje na jego temat, ponieważ jest on homoseksualistą działającym od lat na rzecz poprawy sytuacji osób homoseksualnych w Polsce. W świetle tej wypowiedzi każdy homoseksualista, a zatem i wnioskodawca, jest zbrojcem, czy osobą chorą, z uszkodzeniem mózgu. Twierdzenie to jest zatem obraźliwe i ma negatywny wpływ na prowadzoną przez wnioskodawcę kampanię wyborczą, podważa jego wiarygodność jako kandydata na posła do Parlamentu Europejskiego i wiarygodność jego partii, której ważnym postulatem jest poszanowanie prawa do życia zgodnie ze swoją orientacją seksualną, a także stanowi niedozwoloną formę polemiki z programem wyborczym wnioskodawcy i jego partii.

W odpowiedzi na wniosek uczestniczka postępowania - Maria Mięsikowska – Szreder domagała się jego oddalenia wywodząc, że sprawa nie powinna być rozpoznawana w trybie przewidzianym w art. 74 Ordynacji wyborczej do Parlamentu Europejskiego, jako że przepis ten ma na celu udaremnienie rozpowszechniania informacji nieprawdziwych, które skierowane byłyby wprost przeciw danemu kandydatowi lub komitetowi wyborczemu. Nie można więc mówić o konieczności rozpatrywania sprawy w tym trybie, jeśli kwestionowana informacja dotyczy grupy osób posiadających jakąś cechę, którą dany kandydat przypisuje sobie, jeśli wypowiedź zawierająca tę informację nie dotyczyła wprost tego kandydata. Uczestniczka zaś nie wypowiadała nieprawdziwych twierdzeń na temat osoby wnioskodawcy lub jego komitetu wyborczego. Nie zaprzeczając temu, że podczas spotkania wyborczego mogła wypowiedzieć swoją opinię, iż „homoseksualizm jest chorobą przekazywaną genetycznie”, uczestniczka zarzuciła, że żądania wnioskodawcy stanowią w istocie działanie wymierzone przeciw wolności słowa, prowadzące do zakazu wypowiadania określonych twierdzeń, których ten kandydat nie akceptuje, co stanowi naruszenie art. 54 ust 1 i art. 53 Konstytucji RP. Uczestniczka stwierdziła również, że wypowiedziany przez nią pogląd nie jest odosobniony i nie spotyka się z jednoznacznym zaprzeczeniem, w tym w środowisku

medycznym i nauce, a spór w powyższej kwestii (częściowo o charakterze światopoglądowym) nie podlega rozstrzygnięciu w postępowaniu sądowym.

W ocenie Sądu Okręgowego podstawą rozstrzygnięcia w tej sprawie jest art. 74 Ordynacji wyborczej do Parlamentu Europejskiego, który nie ogranicza możliwości wystąpienia w trybie wyborczym na drogę sądową tylko do sytuacji, gdy informacje nieprawdziwe mogą dotyczyć osoby uprawnionej w sposób bezpośredni. Każda z tych osób może wystąpić na drogę sądową przeciw innemu kandydatowi lub komitetowi, o ile uzna, że głoszone przez nich treści są nieprawdziwe. Sąd Okręgowy wskazał równocześnie, że uczestniczka nie może odpowiadać za tezy wygłaszane przez inne osoby, choćby z tej samej listy wyborczej, czy tego samego obozu politycznego. Skoro więc z dołączonego do wniosku wydruku relacji ze spotkania wyborczego wynika, że wypowiedź uczestniczki zawierała jedynie stwierdzenie, iż „homoseksualizm jest chorobą przekazywaną genetycznie”, nie może odpowiadać za pozostałe przypisane jej przez wnioskodawcę opinie. Zgodnie z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Tymczasem materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie pozwala na przyjęcie, że sformułowanie użyte przez uczestniczkę postępowania jest nieprawdziwe. Przytoczone przez wnioskodawcę informacje o wykreśleniu homoseksualizmu z listy jednostek chorobowych Światowej Organizacji Zdrowia oraz z listy schorzeń psychiatrycznych Amerykańskiego Towarzystwa Psychiatrycznego, są w tej sprawie pozbawione doniosłości, ponieważ uczestniczka postępowania postawiła tezę o wadach genetycznych, a nie o chorobie psychicznej, a w środowisku medycznym nadal toczy się spór, czy homoseksualizm można leczyć, a w związku z tym, czy jest on chorobą. W ocenie Sądu Okręgowego dowodem na to są liczne publikacje opisujące skuteczność terapii, których prawdziwość nie jest jednak Sądowi znana. Sąd Okręgowy stwierdził także, że zgromadzone dowody nie pozwalają na zweryfikowanie prawdziwości twierdzenia uczestniczki postępowania, w szczególności w sprawie rozstrzyganej w trybie ordynacji wyborczej. Rozstrzygnięcie takie, o ile byłoby możliwe, jako dotyczące w istocie kwestii medycznych, wymagałoby wiedzy specjalistycznej.

W zażaleniu na powyższe postanowienie wnioskodawca - Krystian Legierski domagał się jego uchylenia i wydania przez Sąd Apelacyjny w Warszawie w trybie art. 74 ust 3 Ordynacji wyborczej do Parlamentu Europejskiego rozstrzygnięcia poprzez:

1. zakazanie uczestniczce rozpowszechniania nieprawdziwych informacji polegających na twierdzeniu, że homoseksualizm jest chorobą przekazywaną genetycznie,
2. nakazanie uczestniczce sprostowania powyższych nieprawdziwych informacji poprzez opublikowanie na portalu WWW.kartuzy.info następującego tekstu sprostowania: „nieprawdliwe jest twierdzenie, że homoseksualizm jest chorobą przekazywaną genetycznie”,
3. nakazanie uczestniczce przeproszenia wnioskodawcy poprzez opublikowanie na portalu WWW.kartuzy.info następującego tekstu przeprosin: „przepraszam za rozpowszechnianie nieprawdziwych informacji będących źródłem i uzasadnieniem dla społecznych uprzedzeń wobec osób homoseksualnych w tym Wnioskodawcy. Uprzedzenia takie wpływają negatywnie na zdrowie psychiczne osób homoseksualnych; poprzez uzewnętrznienie tego uprzedzenia przyczyniając się do trwałego poczucia naznaczenia i głębokiego samokrytycyzmu u osób zorientowanych homoseksualnie.”

W uzasadnieniu zażalenia skarżący zarzucił, że Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na niedokładnym cytacie wypowiedzi uczestniczki, co miało wpływ na jego treść. Uczestniczka wyraźnie bowiem określiła homoseksualizm mianem choroby, którą należy leczyć. Nadto, w ocenie skarżącego, ustalenia Sądu Okręgowego jakoby w środowisku medycznym nadal toczył się spór, czy homoseksualizm można leczyć, a w związku tym, czy jest on chorobą, są nieprawdziwe, pozbawione logiki i nie poparte żadnymi dowodami. Tymczasem świat nauki już dawno doszedł do wniosku, że homoseksualizm nie jest jednostką chorobową. Zdaniem skarżącego jest to fakt powszechnie znany i nie wymagający dowodu. Zaś próby podważenia tego kanonu nauki są nierzetelne i nieakceptowane przez czołowe organizacje specjalistyczne. Wypowiedź uczestniczki postępowania, nie zajmującej się profesjonalnie badaniami w tej dziedzinie, nie miała przy tym charakteru polemiki z oficjalnym stanowiskiem świata nauki, a rozstrzygnięcie niniejszej sprawy nie dotyczyło zagadnień medycznych. Kwestia, czy homoseksualizm jest chorobą, czy nie, została już bowiem dawno rozstrzygnięta i nie podlega dalszej dyskusji. Wnioskodawca podtrzymał także wszystkie pozostałe argumenty zawarte we wniosku. Do zażalenia dołączył opinię Konsultanta Krajowego w dziedzinie seksuologii profesora dr. hab. med. Zbigniewa Lwa Starowicza, datowaną na dzień 3 czerwca 2009r., wydaną przez Instytut Psychiatrii i Neurologii pozycję zatytułowaną „Klasyfikacja zaburzeń psychiatrycznych i zaburzeń zachowania w ICD-10” oraz nie podpisaną wypowiedź zatytułowaną „Stanowisko Polskiego Towarzystwa Seksuologicznego”.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie wnioskodawcy Krystiana Legierskiego nie zasługuje na uwzględnienie, a podniesione w nim zarzuty muszą być uznane za chybione.

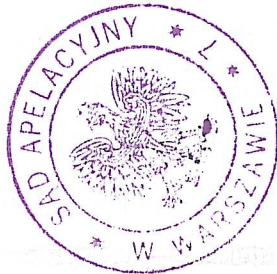
W sprawie niniejszej nie budzi wątpliwości, że wypowiedź uczestniczki postępowanie, z którą wnioskodawca wiąże powstanie po swojej stronie uprawnień określonych w art. 74 ust 1 ustawy z dnia 23 stycznia 2004r. Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego (Dz.U.04.25.219 ze zmianami) zawierała stwierdzenie, iż „homoseksualizm jest chorobą przekazywaną genetycznie”. Tylko taka treść wypowiedzi przyznana została przez uczestniczkę i jedynie co do niej wnioskodawca sprecyzował zawarte we wniosku żądania: zakazania jej rozpowszechniania, nakazania sprostowania oraz opublikowania przeprosin. Z tego względu nie sposób podzielić ocenę skarżącego jakoby Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na niedokładnym cytacie wypowiedzi uczestniczki, co miało mieć wpływ na jego treść.

Wskazać również należy, że istnienie sporu na temat możliwości kwalifikowania homoseksualizmu w systemie zjawisk będących przedmiotem zainteresowania nauk medycznych i społecznych jest okolicznością powszechnie znaną, nie kwestionowaną ostatecznie przez skarżącego, który opowiada się jedynie za poglądem, że próby leczenia, czy też wpływania na tę orientację seksualną w drodze psychoanalizy, są nie tylko nieskuteczne, lecz także zbędne i niedopuszczalne, a kwestia, czy homoseksualizm jest chorobą, czy nie, została już dawno rozstrzygnięta i nie podlega dalszej dyskusji. Jak jednak słusznie wskazał Sąd Okręgowy kwestia ta, jako dotycząca aktualnego stanu wiedzy oraz dominujących poglądów przedstawicieli nauk medycznych i społecznych, wymyka się ocenie z punktu widzenia kryteriów prawdy i fałszu.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy zasadnie również uznał, że zakwestionowana wypowiedź uczestniczki postępowania nie zawiera „informacji nieprawdziwej” w rozumieniu art. 74 ust 1 Ordynacji wyborczej do Parlamentu Europejskiego, choć ciężar tej oceny winien być rozłożony nieco odmiennie. Jak już wyjaśnił tutejszy Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu orzeczenia z dnia 27 kwietnia 2009r. wydanego w sprawie ACz 777/09, przytaczając poglądy orzecznictwa i doktryny (w szczególności ujęte w publikacji Marka Kolasieńskiego – „Ochrona dóbr osobistych w prawie wyborczym”, Przegląd Sejmowy z 2002r. nr 1 str. 35 – 47 oraz w powołanym w niej orzecznictwie), w pojęciu „informacje nieprawdziwe” w rozumieniu w/w przepisu nie mieszczą się oceny. Zaś określona wypowiedź, zależnie od jej rodzaju, sposobu i kontekstu przekazania, może być

traktowana w konkretnych okolicznościach raz jako opisanie faktu, a kiedy indziej, jako wyrażenie opinii. Sąd Apelacyjny zważył ponadto, że Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego nie zawiera definicji pojęcia „informacja”. Dla celów jego wykładni z punktu widzenia art. 74 ust 1 niezbędne jest zatem odniesienie się do jej rozumienia w języku potocznym oraz, z racji formalnego podobieństwa wypowiedzi w toku kampanii wyborczej do wypowiedzi prasowej (społeczny odbiór wypowiedzi, korzystanie przy jej przekazywaniu ze środków masowego przekazu), odniesienie się do jej rozumienia również w tym w kontekście. „Nowa Encyklopedia Powszechna PWN” (Wydawnictwo Naukowe PWN Warszawa 1996 Wydanie pierwsze.) definiuje potoczne pojęcie „informacja” jako „konstatację stanu rzeczy, wiadomość”. Natomiast w kontekście wypowiedzi prasowej - jako „(...) powiadomienie społeczeństwa lub określonych zbiorowości w sposób zobiektywizowany, systematyczny i konkretny, za pomocą środków masowego przekazu o bieżących lub prognozowanych wydarzeniach mających istotne znaczenie polityczne, naukowe, gospodarcze, kulturalne itp. lub wzbudzających szczególne zainteresowanie odbiorców. (...)”, do których należą: wiadomość, depecha prasowa, komunikat, notatka. Korzystając z powyższych definicji i mając na względzie specyfikę wypowiedzi kandydata na posła do Parlamentu Europejskiego w toku kampanii wyborczej uznać więc należy, że w rozumieniu art. 74 Ordynacji wyborczej „informacją” jest wypowiedź zawierająca stwierdzenie istniejącego stanu rzeczywistości, faktów i wydarzeń, poddająca się ocenie z punktu widzenia prawdy i fałszu. Tymczasem kwestionowana przez wnioskodawcę wypowiedź uczestniczki postępowania, zaprezentowana w odpowiedzi na pytanie: jak zamierza „zająć się problemem homoseksualizmu w UE”, przedstawia jej pogląd na temat tej orientacji seksualnej, wolny od określeń ocennych, czy obraźliwych i jakichkolwiek odniesień do programu wyborczego, czy też osoby wnioskodawcy. Wbrew stanowisku wnioskodawcy, nie sposób tej wypowiedzi przypisać cech „informacji” w rozumieniu powołanego wyżej przepisu. Pogląd uczestniczki postępowania na wskazany temat, jej wewnętrzne, subiektywne przeświadczenie o istniejącym stanie rzeczy, nie podlega bowiem kwalifikacji z punktu widzenia prawdy i fałszu (czym innym jest ocena wnioskodawcy, że jest to pogląd błędny, czy nieuprawniony), ani też nie stanowi wypowiedzi mającej na celu przekazanie wyborcom wiedzy o istniejącym i sprawdzalnym stanie rzeczywistości. A skoro tak, wnioskodawca nie może skutecznie domagać się w związku z tą wypowiedzią udzielenia mu ochrony przewidzianej w w/w przepisie.

W tym stanie rzeczy, uznając zażalenie wnioskodawcy za niezasadne, sąd Apelacyjny orzekł, jak w sentencji, w oparciu o art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. i z art. 13 § 3 k.p.c. oraz art. 170 ustawy z dnia 23 stycznia 2004r. Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego.

Na oryginale właściwe podpisy.
Za zgodność z oryginałem stwierdzam
Kierownik Sekretariatu VI Wydziału Cywilnego
Sekcji Zażaleniowo-Kasacyjnej